

¡Galicia! Nai e señora,
sempre garimosa e forte;
preto e lexos; onte, ago-
(ra,
mañán... na vida e na
(morte!

R. CABANILLAS

A nosa terra

Ano XXX

★

BÓS AIRES, ABRIL - MAIO 1946

★

Núm. 447

PRINCIPIOS DO
GALEGUISMO
1 - Galicia, unidade cul-
tural.
2 - Galicia, pobo unido mo-
3 - Galicia, comunidade
cooperativa.
4 - Galicia, célula de uni-
versalidade.

O 14 de Abril

15 anos trascuriron dendes que se proclamou a República en Hespaña. Sin derramar unha pingueira de sangue, levouse a cabo a transformación meirande que se pode imaxinar: un réximen monárquico de séculos, substituído en poucas horas por unha República.

O rei foi xentilmente acompañado hastra Valencia, onde embarcou nunha nave de guerra, que o conduxo a Franza; a familia real tivo todas as facilidades e garantías para dirixirse ao nomeado país; os aristócratas e políticos que quixeron abandonar a patria, non foron molestados nin de verba; todo se realizou cunha tranquilidade e unha "bonhomie" encantadora, que parecía máis ben unha farsa de teatro que unha realidade terribel, como é, ou debiera ser, unha revolución.

As xentes toleaban de alegría; nas rúas os descoñecidos abrazábanse e bicábanse como antigos amigos; Hespaña foi naquel intre histórico un país de cabaleiros, modelo de virtudes, que causou a admiración do mundo enteiro.

Así naceu aquela cándida e confiada República, que axiña comenzo a ser boicoteada e sabotada por todos os que soio gratitudade deberan sentir ante a nobre e xenerosa actitude dun pobo, que non eixeu contas aos que o habían escarñecido e pisoteado. ¡Tan mal pagado pola súa benevolencia!

Non vamos a referir todas as artimañas e todas as baixezas de que se valeron os seus eternos inimigos para reconquistar as posicións perdidas; esqueceremos os aldraxes, as calumnias, as provocacións, o bienio negro, a represión de Asturias, as persecucións, as torturas e os encarceramentos.

O que non esqueceremos endexamáis son os milleiros de mortos que ficaron como trágico saldo da traición do 1936. Tempo ha de chegar que poidamos facer xusticia. Y entón lembráremonos daquel 14 de abril, tan risoiño e tan cheo de promesas, para non caer no mesmo erro.

Non; a terceira República non pode ser tan inocente como a pasada. E mester que resolva a fondo os problemas que a impediron perdurar. E o problema principal é o da súa estrutura. Si a autonomía de Galicia non terá unha base firme e estará outra vez eixposta aos ataques da reacción, que é como a hidra de Lerna, que por cada cabeza que lle cortaban, medrálle unha nova, hastra que Hércules rebanoulle as sete dun soio tallo.

¡Qué o 14 de abril sexa para todos os republicanos un recordo y unha enseñanza!

GALEUZCA CHEGA AO COSELLO DA "UN"

No alegato presentado polo señor Xiral ao Consello da UN, faise constar a incapacidade da monarquía e do franquismo para resolver o problema que plantexan as lexitimas aspiracións autonómicas de Cataluña, Galicia e Euzkadi. E un aspecto da realidade peninsular, que se mantivera acochado, e que fai a súa entrada no campo das preocupacións de posguerra; non coma un novo factor de perturbación, senon coma unha luz que axuda ver o camiño seguro para chegar a solucións axeitadas.

Entre os dereitos que conculca a ditadura franquista, está a negación da personalidade dos povos, co que manteñen un estado de malestar e de latente perturbación, tal como o viña facendo a monarquía.

O goberno republicano reconece a realidade e a lexitimidade das arelas dos povos diferenciados; e, non soio se aven a darlles satisfacción, senon que estima falta de competencia para gobernar ao réxime que se negue a facelo.

Como se ve, o que para os centralistas viña sendo un delito contra a integridade da Patria, visto a luz da realidade e da xustiza trocase en argumento defensivo, non soio da súa integridade física, senon tamén da súa integridade moral. Pois o dereito autonómico é un máis dos derei-

tos que hoxe pisotea o Caudillo, é un agravio máis que il fai a diñidade dos homes e dos povos. E o descoñecemento dil sirve para dar fé da falla de principios e de senso de responsabilidade do réxime que impera en Hespaña.

O Trapo Feixista

Cando un réxime, polos seus crimes, polos seus agravios á diñidade persoal, polo seu conculcamento dos dereitos dos povos, polo seu cínico trabucamento da linguaxe, merece o repudio universal e se ve moralmente condenado iempurrado fora da comunidade dos estados; ise réxime non é nin pode ser representativo de ningún pobo. Il eixiste de feito, máis fora das normas sociais e morais que rixen as relacións humanas. Soio á forza pode ser acatado. As xentes que fican fora da súa inmediata dependencia, non teñen con el nin unha obriga; pois a súa autoridade non ten máis fundamento nin máis transcendencia que a da forza material con que se impón. Acatalo ou facer uso dos seus emblemas, representativos da súa inmoralidade, alí onde a súa imposición non pode chegar, é, cando menos, grande torpeza. E

SANCHEZ GUERRA, MINISTRO

Representando aos republicanos moderados, acaba de ser nomeado ministro do goberno que preside o Sr. Xiral, D. Rafael Sánchez Guerra, que había sido segredario da Presidencia da República na época de D. Niceto Alcalá Zamora.

O Sr. Sánchez Guerra chegou a París despois de haber padecido persecucións y encarceramento durante tres anos, eispóñéndose a ser arrestado e fusilado sumariamente, pois tivo que evadirse da prisión e cruzar logo a fronteira, tan vixiada polas tropas falanxistas.

Con este nombramento, o goberno republicano do exilio vai aumentando a súa base de apoio, a fin de ofrecer as máximas garantías de imparcialidade, con vistas a conseguir o recoñecemento das grandes potencias.

SIGUE O TERROR NA HESPAÑA DE FRANCO

Unha persecución, cada vez máis crua, reina na Arcadia feliz do Caudillo. Todos os días chegan noticias de novas condenas, de novos encarceramentos, de novos atropellos. A xente xa vai vendo o martirio dos povos de Hespaña coma un feito fatal. Os crimes do franquismo son tan repetidos, tan frecuentes, casi diríamose: tan normais, que chega a producir estranxeza o día que os xornaes deixan de anunciar algún.

Certamente estamos diante da creba moral do franquismo. A maldade aumenta en Hespaña. Nunca fixo falla unha represión tan dura e tan longa. Hai que por en dúbida a eficacia do sistema feixista para erguer os espíritos e purificar as conciencia. Máis que un remedio parés un contaxio. Os resultados están a vista: os castigos aumentan, logo, on hai máis culpables e fracasa o sistema, ou hai máis inxusticias, e o sistema é ruín.

Formulemos unha vez máis

Franco e o Consello de Seguridade

Polonia presentou ao Consello de Seguridade das Nacións Unidas unha acusación contra Franco de poñer en perigo a paz mundial, solicitando, ao mesmo tempo, a ruptura de relacións con ese réxime feixista, para que o pobo hespañol poida restablecer a democracia.

A solicitude do delegado australiano, creouse un subcomité, integrado por representantes de Franza, China, México, Australia e o Brasil para que investiguen a veracidade das acusacións polacas e informen ao Consello do resultado de ditas investigacións.

Tanto as nacións como as co-leitividades, ou as simples persoas poderán presentar as probas que teñan en col do asunto.

Moi bonito todo esto...

Unha vez había un goberno legalmente constituído e recoñecido por todas as nacións. Era un goberno democrático, que tiña un Parlamento elixido polo pobo nunhas eleccións inoxtabeis. De súpeto, un fato de traidores, axudado pola canalla feixista internacional, sublevouse contra ese goberno exemplar; e coa complicidade dun malfadado comité de non intervención, despois dunha loita sanguiñenta e manchada de crimes, logrou impoñer a súa vontade nefasta a unha nación que non había cometido máis delito que querer vivir en paz con todos.

Ese mesmo fato de traidores púxose ás órdenes de seus amos durante a derradeira guerra mundial, favorecendo todo o que poido. E si non tomou parte activa na contenda foi porque así conviña aos que mandaban.

Máis cando o trunfo das democracias escomenzou a perfilarse no hourizonte, os cínicos fóronse apartando pouco a pouco dos que os habían axudado a aferrollar un pobo diño e agora adulan a Norteamérica e Inglaterra para que os deixen seguir usurpando un poder mal adquirido.

Chámanse demócratas e din con gran frescura que en Hespaña hai a liberdade que se pode atopar en calquer país onde a haxa e a abundancia meirande do mundo.

Lástima que non fora verdade tanta beleza; pero o contrario están dicindo as cárceles cheas de persoas decentes, as continuas sentencias de morte e de penas de presidio perpetuo ou pouco menos; as constantes persecucións a todos os que non obedecen cegamente ao caudillo... E non falemos da situación económica, porque ese é un asunto que calquera que teña familiares en Hespaña coñece perfectamente.

Pois ben, para certos delegados das Nacións Unidas, todo eso e moito máis, que de puro sabido xa está olvidado, aínda non se atopa esclarecido e hai que investigar as denuncias do delegado polaco.

Si non se tratara dunha cousa tan grave, daría gana de reír todo ese texemanexa internacional. Parece un xogo de rapaces tratando de enganarse ou de enganar aos bobos, cando os únicos enganados son os mesmos autores da trama.

Algún día vanse a despertar coa brutal realidade i estonces botaránse as máns á cabeza; pero xa será tarde para eles. Usando unha xa moi coñecida frase dun dos seus máis funestos precursores, diremos que "habrán perdido o ómnibus".

consideracións que xustifican o seu repudio diante dun feito que non pode menos de ferir os máis respetabeis sentimentos da nosa co-leitividade.

tan evidente e tan honroso, do que cada galego se gaba a cotío. Nós os galegos somos o que somos, e sentimos o que sentimos; e ningún ten dereito a facernos aparecer coma sendo e sentindo o que non queremos ser nin sentir.

Nós, os galegos, pensamos e sentimos a tón cos outros ideas que dixerón defender as potencias democráticas na derradeira guerra; pensamos e sentimos a tón cos principios que defende o noso Goberno Republicano no desterro; e doinos, e magoanos, e avergoñanos, que unha entidade de galega poña a enseña que representa aspiracións contrarias e sentimentos contrarios aos que prefere a nosa co-leitividade, e que presideu os asesinatos en masa con que pretendeu afogar-se o rexurdimento nacional galego.

Por elo, A NOSA TERRA, cumpre o deber de facer listas

O Cen'tro Lucense Celebrou unha Siñificativa Festa no "Campo Galicia" CASTELAO ACLAMADO GRANDE FERVOR GALEGUISTA E REPUBLICANO

O domingo, día 5 de maio, co gallo de ter cuberto o empréstito de \$ 150.000 para rematar de pagar o "Campo Galicia", celebrou o Centro Lucense unha grande festa; a que adquiriu os contornos de outa manifestación patriótica e de vontade colectiva en procura da unión da nosa colonia e do conqumimento de vastos plans culturais y económicos, así coma unha ben entusiasta afirmación de principios autonómicos e democráticos, e de fé republicana.

Todo foi, niste aito de grande categoría, levado a remate nun marco de sobriedade i-acerto que deixou en todosos concurrentes a impresión máis agradábel i-un entusiasmo sere e acogulade de íntima conteneza. Enorme concurrencia, orden perfeuto, comida boa e ben servida, música, eiscrusivamente galega, moi ben escollida e moi ben executada; non eisceivos discursos, todos íles sobrios e ategados de ideas acertadas e grandes iniciativas. Tempo agracábel, ledeza nos espíritos, comunión patriótica que facía bater a unha todosos corazóns; e unha figura central que pularizaba todosas olladas e personificaba a Terra querida e lonxana: Castelao; o Presidente do Consello de Galiza, o noso persoeiro máisimo, que iba a representar a Patria Galega no Goberno republicano en desterro.

Todosos que faláron, fixérono con acerto. Fernández e Alvarez referíronse a labours do Centro Lucense, ao seu grande éisito na compra e financiamiento do "Campo Galicia". O presidente, Vázquez Iglesias, enfrentou, dun xeito resolto os grandes problemas da nosa coeíitvidade; asínalounos: unión de toda a coeíitvidade, cultura, deporte, banco galego, compañía de seguros, etc., etc. E non se conformou con amostar a tarefa que nos compre realizar i-o camiño de levala a remate, senon que fixolle formal entrega da iniciativa ao Presidente do Centro Galego, alí presente, para que, coma persoeiro da nosa entidade máisima, íl a botara a camiñar. O señor Otero recolleu as alusións do señor Vázquez Iglesias e sumouse con entusiasmo ao plan apuntado por íste pódose a disposición da coeíitvidade.

O diputado galego e secretario do Consello de Galiza, señor Alonso Ríos, fixo un caluroso eloxio das iniciativas eispostas polo señor Vázquez Iglesias, que él compartía co meirande entusiasmo. Tamén puxo de bulto o papel que lle corresponde desempeñar a Galiza emigrada na formación da cultura arxentina, e na colaboración espiroal i-económica entre a nosa Terra e os países de América.

O señor Xoan Fernández, presidente da Comisión de Financiación do Campo, eispuxo con detalles a tarefa cumprida deica chegar a situación desafogada na que hoxe se atopa o Centro Lucense.

No medio dos aplausos dos concurrentes empezou a falar o señor Castelao. Eísaltou a nosa Terra, loubou a tarefa do Centro Lucense, puntualizou o grande, o

trascendente cometido da coeíitvidade galega do Plata, parte esencial de Galiza; e dixo que íl, xa que ía a representar, por vontade eispresa das xentes do interior e pola confianza que nil depositaban os emigrados, a vontade real de Galiza no Goberno que preside o señor Xiral, quería deixar constanza de que ía a defender un programa que se resumía en dúas verbas: República e Galiza. 'Unha República que non dea satisfacción as arelas autonómicas de Galiza, non satisfai os nosos desexos. Unha Galiza avencellada a formas políticas anacrónicas, alleas a auténtica democracia republicana, non é a nosa Galiza'. A concurrencia, en pé, no medio de aclamacións i-aplausos eispresou a súa confianza i-a súa fé ao grande persoeiro da Patria Galega.

Coa execución do himno galego, escoitado de pé, e coreado, como se fixera ao comenzo da festa, despidouse a Castelao, seguindo no Campo deica noite unha moi animada foliada familiar.

Debe deixarse nota de que estiveron representados o Consello de Galiza, a Cámara de Comerciantes Republicanos Españoles, o Centro Gallego de Buenos Aires i-o de Avellaneda, os catro centros provinciales, a Irmandade Galega e moitas asociacións locais da provincia de Lugo.

Unha Visita ao Fogar Galego

Invitados pola comisión directiva desta benéfica institución, o Consello de Galiza e a Xunta da Irmandade Galega de Bós Aires, o domingo 14 de abril, realizaron unha visita á quinta que en Domselaar ten a dita entidade para albergue dos ancianos desvalidos galegos.

Un grupo de irmáns xuntouse en Constitución pola mañán cedo, a fin de aproveitar un día fermoso de sol en pleno campo. Alí estaban Castelao, Alonso Ríos, Villaverde, Abairra, Maza, Avelino Díaz, Fernández Prol, Lastra, Gómez, López (fillo), D. Francisco Blanco e Miguel Salgués, estos dous derradeiros, en representación do Fogar.

En Xerli, o doutor Rey Baltar uneuse aos eiscursionistas, e ás dez chegou a caravana ao seu destino, onde xa se atopaba esperando o Sr. Portela.

Gratamente impresionados quedaron os visitantes ao contemplar o extenso campo e as edificacións que nél se erguen. A espléndida casa, de tipo colonial, onde se aloxan os vellos; a casa dos cuidadores, a dos hóspedes, o gran galpón, os amplios galiñeiros, a usina para dar luz eléctrica e auga corrente, con un tanque-pileta de 17.000 litros de cabida... todo foi minuciosamente eísaminado e loubado.

Para a maior parte deles, que

O BARCO "GALICIA" Non-os Deixemos Engaiolar

Ahí ven: ¡Qué nome tan bonito lle foron a poñer! Nin que o buscaran adrede. E o cebo para turrar por nos, para facernos caer na rateira. Un barco guerreiro que se chamou "Libertad" cando servía para defender unha causa xusta, e que se lle nomea "Galicia" cando serve a un ditador: ¡Qué ofensa, qué insulto para o doce nome de nosa Terra!

Procúrase eispotar o noso patriotismo i-halagar a nosa vanidade: hay que atarnos dalgún xeito ao carro do triunfador; cumpre facer ver que os galegos non refugamos a quen matou a nosos irmáns, i-a nosos pais, i-a nosas nais. Que nós esquecemos as mágoas e batemos palmas en loubanza i-en agasallo dos asesinos, dos perxuros, dos cínicos. Compre atraguernos co melindro doce da lembranza garimosa e inesquecibel da Terra meiga. Por eso ven o barco "Galicia". E non fallará quen diga, moi inocente: 'Í-é un agasallo a nosa Terra. Non ha de ser tan mal nacido o fillo que non esquece a súa nai e lle adica un recordo...' Tamén recordan a súas nais os que as procuran para mercaderizar coa súa honra.

Que o nome sagrado da Patria non sirva de velo infamante para os nosos mortos, nin de cebo para prostituír as almas.

IRMANS GALEGOS: Non hai que deixarse engaiolar, non hai que comer o melindro que está podre.

soio de nome coñecía a filantrópica obra foi un verdadeiro asombro o que lles causou a vista de todo aquilo, cheo de eucaliptus e piños que traguían lembranzas da nosa amada terra. Os dez e oito vellos — mulles e homes — que a vida guindou no arró, agora atópanse con quentura de fogar e soñan quizáis con que camiñan polas nativas arboredas y escoitan os xemidos da gaita que se perdeu na lexanía. E algún alalá lles sube aos beizos como unha oración cantada ao ceo.

A carón do meiodía sirveuse un apetitoso xantar, no que o elemento principal foi un asado, feito por un dos propios asilados. E xa de sobremesa, a rogos da xentil filla do Sr. Salgués, o inxeniero inimitabel de Castelao mantivo suspensión á concurrencia contando anécdotas da súa vida de rapaz por estas terras.

A caída da tarde, despóis dunha boa panzada de sol polos arredores da quinta, tomouse o tren de regreso á capital, contentos de haber coñecido a obra máis altruista da nosa coeíitvidade.

Ademáis das personas citadas nun principio, tamén concurriaron o Dr. Antonio Baltar e unha comisión da sociedade "Fillos de Redondela", integrada polo presidente, o segredario e varios membros.

MANIFESTO DO PRESIDENTE DO CONSELLO DE MINISTROS DA REPUBLICA ESPAÑOLA CON MOTIVO DO 14 DE ABRIL

ESPAÑOLES:

En esta fecha gloriosa del 14 de abril, el Gobierno de la República quiere dirigirse a todos vosotros, pero con especial solicitud a los que dentro de las fronteras de nuestra España sufrís la opresión de la dictadura franquista.

Cumplen hoy quince años que, en medio de la alegría general, por voluntad unánime del pueblo, fué proclamada la República. Sin una gota de sangre, sin la hipoteca de un compromiso internacional, el nuevo régimen triunfó de la monarquía, hundida en tal descrédito que nadie dió un solo grito para defenderla.

Magnánima, la República tendió la mano a sus antiguos adversarios; no quiso ser un régimen de partido, sino un régimen nacional. Quiso establecer la libertad política y la democracia social, abriendo ancho cauce a las ansias populares, resolviendo los problemas que la monarquía hizo crónicos y la dictadura agudizó: el militarismo, el clericalismo, el latifundio, el centralismo asimilista. Pero confió en el honor de unos militares que le juraron lealtad, en el buen sentido de unas clases conservadoras a quienes garantía, sin otra norma que una justa tributación, el disfrute de sus bienes, y en el celo de una iglesia que, separada del Estado, recobraba la evangélica libertad.

Pero mientras la República, confiada, llena de ilusiones, trabajaba en estructurar, sin ahogos ni violencias, una nueva España en la cual todos sus ciudadanos y todos sus pueblos vivieran, dentro de un régimen de libertad y de mutuo respeto, en el más equitativo bienestar posible; aquellos que no osaron oponerse a su proclamación se confabularon para destruirla con Mussolini y con Hitler. Querían imponer, con la ayuda de armas extranjeras, el triunfo de sus privilegios, y sometieron a España a los dictados del fascismo internacional. Traidores a la República, traidores a España, traidores a la libertad. Así se gestó el movimiento fascioso en 1934, estalló en 1936 y así triunfó, sembrada España de cadáveres y de ruinas, en 1939. El prólogo había terminado: dentro de pocos meses la guerra mundial alumbraba sus siniestras llamas. Los que al soslayo de la No-Intervención creyeron esquivar la tormenta, estuvieron a riesgo de naufragar en ella, mientras oían las bravatas y percibían los manejos hostiles del dictador que sus enemigos entronizaron en España.

Españoles del Interior: Vosotros habéis sufrido, día por día, el implacable rencor y el sadismo de Franco y de su Falange; vuestros hermanos exilados, después de las cárceles de Petain y de la esclavitud rediviva de sus compañías de trabajo, conocieron las torturas de la Gestapo y la muerte lenta en los campos de Alemania. Para unos y otros la guerra continuó, para vosotros continúa todavía. Teníamos derecho a esperar que el triunfo aplastante de las Naciones Unidas llevaría aparejada la desaparición del régimen y del hombre que las armas del Eje impusieron a España.

Los acuerdos de San Francisco, de Potsdam y de Londres excluyen a Franco de toda participación en el concierto de las naciones. Aun aquellos asuntos que interesan directamente a España serán tratados en su ausencia, mientras él la gobierna. La repulsa es universal. No basta, sin embargo, reprobar el crimen: es preciso sancionarlo. Aun aquellos gobiernos que se sienten tibios frente a la República, desean la caída de Franco; pero que no se engañen, cualquier tercera solución es imposible. La monarquía, restablecida por un pronunciamiento o por la ingerencia extranjera, no será más que otra forma de dictadura, mantenida sólo por la fuerza; en las primeras elecciones libres, sería derrotada como lo

fué en abril de 1931. Además, el falangista de antigua fecha, que pidió sentar plaza en el Ejército faccioso y lo felicitó por sus victorias; el que, imitando a Fernando VII, exhibe en el destierro el título de conde de Barcelona, y telegrafía su entusiasmo el día que Barcelona es ocupada por italianos y marroquíes, cómplice de Franco y de la sedición, es incapaz de devolver al pueblo español su dignidad y su libertad.

Españoles: el régimen de Franco vacila y se tambalea, desconsiderado en el exterior, desobedecido en el interior. Persistamos en nuestra actuación coordinada. Que se acentúe cuanto sea posible la resistencia interna, mientras el Gobierno desde fuera va estrechando el cerco, y la República triunfará. La República, que es libertad, contra tiranía; ley, contra arbitrariedad; justicia, contra venganza; democracia, contra gobierno irresponsable, y, por encima de todo, respeto a la vida, al trabajo y a la dignidad del hombre.

En la solemnidad de ese día, desde esta tierra hospitalaria de Francia, que vuelve a ser la patria de la libertad y de los derechos del hombre, donde tantos de los nuestros duermen para siempre, el Gobierno de la República envía su cordial saludo a todas las potencias que le han reconocido y a las que han roto o no establecieron relaciones diplomáticas con Franco, destacando con especial afecto al Gobierno y al pueblo de México. Del otro lado del Atlántico, en la Nueva España, segunda patria, los nuestros encontraron hogar y trabajo y allí renació nuestra República con la plena libertad y soberanía. Para México nuestro cordial saludo se matiza de entrañable gratitud.

El Gobierno de la República rinde emocionado homenaje a todas las víctimas de Franco, a los que cayeron en la guerra y a aquellos en quienes se ha cebado la represión, recuerda adolorido a los millares de republicanos ahorrados en la cárcel por su lealtad política; comparte la zozobra de los centenares de miles acechados en sus propios hogares, por los seides del fascismo; felicita con orgullo a la Resistencia toda por su abnegación y por su heroísmo.

ESPAÑOLES:

En esta fecha gloriosa del 14 de abril, el Gobierno de la República se dirige a todos vosotros — militares antifascistas, organizaciones obreras autonomistas de Cataluña, de Euzkadi y de Galicia —, para deciros con jublosa esperanza: Tened fe en la República. La libertad se acerca, salgamos a su encuentro y seamos dignos de ella.

¡VIVA LA REPUBLICA! ¡VIVA ESPAÑA! ¡VIVA LA LIBERTAD!

JOSE GIRAL

París, 14 de abril de 1946.

Fábrica de Sobres

Fotográficos y Radiográficos para el Comercio y la Industria

Pedro F. Darrigo!

M. DE OCA 202 - 3° F. U. T. 23 - 9081

Cam'sería de
medura fina

PREZOS B6S

BRIGO

Sáenz Peña 14 - Bós Aires

Morreu D. Anxel Osorio e Gallardo

O 19 de Maio pol-a mañán, ao ler os periódicos do día, sorpreunos a dooiosa nova do falecemento do ilustre ex embaixador da República Española.

Sabíamos que o Dr. Osorio e Gallardo facía tempo que non se atopaba ben de saúde, y él mesmo, no discurso que pronunciou no derradeiro xantar da Cámara de Comerciantes Republicanos Españoles, deixou entrever o seu triste desenlace.

O que non supoñíamos era que o seu estado fose en realidade tan grave como para esperar que axiña ía a producirse a crisis fatal.

Con fonda pena escribemos estas liñas en lembranza dun home bó, fervente republicano, anque él se dicía "monárquico sin rei", e sobre todo, dun home tan amante da xustiza, que hastra algunhas veces parecía intransigente por ser demasiado xusto, si é que a xustiza admite o máis e o menos.

D. Anxel, como familiarmente se lle chamaba era unha figura representativa da política española de comenzos do século.

Afiliado ao partido conservador, chegou dende concexal do Auntamento de Madrid até ministro dun goberno presidido por D. Antonio Maura, de quen era ardente partidario e admirador.

Diputado por Caspe (Aragón), tivo lucida actuación no Parlamento, e nunca deixou de ser elixido representante da citada circunscrición en cantas eleccións a deputados a Cortes celebráronse nela.

Gobernador de Barcelona pouco antes dos sucesos da famosa semana trágica, que ocasionaron o fusilamento de Ferrer e deron orixen ao movemento que dividiu a España en dous bandos aos berros de "¡Maura, sí!" "¡Maura, no!", sigueu fidel ao seu xefe e foi un dos orgaizadores e o primeiro segredario das xuventudes mauristas, precursoras das de Xil Robles.

Non embargantes, cando Primo de Rivera dou o golpe de estado en combinación con Alfonso XIII, para implantar a dictadura e salvar así os chanchulllos e as vergonzas de Marruecos, que ían a ser discutidos nas Cortes, Osorio e Gallardo, facendo honor ao seu sentimento de xustiza e ao seu sentimento liberal, que levaba ben enraizado no espírito, a pesares do seu eisterno conservadorismo, adicou todas as enerxías da súa alma a combater ao dictador, postura que lle acarrexou persecucións e cárcel, que soportou con enteira dignidade.

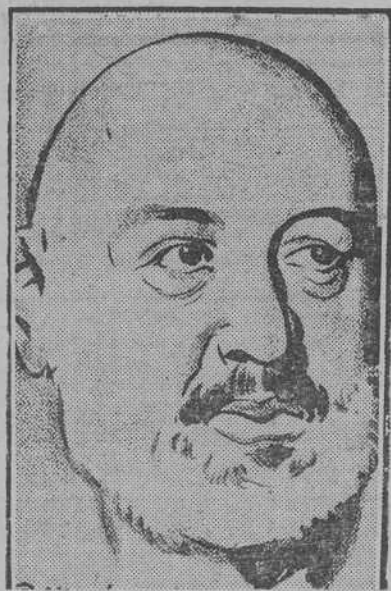
Esta aitude, valente e cidadana, converteuno nun ídolo das esquerdas, que o buscaron para defensor de acusados en actividades revolucionarias.

Y este é o caso paradóxico de D. Anxel. Un home que empeza a súa vida como representante da clás conservadora e reaccionaria de España e termina sendo un ardente republicano, un roxo, que lle da leccións de esquerdismo a moitos que presumen de ideas avanzadas. Sigueu a traíectoria contraria á maor parte das xentes, que comenczan sendo anarquistas e acaban de sacristáns.

E a este respecto, queremos facer resaltar aquí que D. Anxel era un sinceiro católico, que consideraba, como por fortuna hai moitos, que nada ten que ver a política coa relixión; e si nos

apuramos un pouco, diremos que ten que ver máis a relixión coas esquerdas que coas dereitas. Pois tanto Xesucristo, como os apóstolos e os primeiros cristiáns eran os verdadeiros representantes dos humildes, dos escravos, dos que hoxe chamaríamos proletarios.

Eminente xuriconsulto ocupou postos de gran sinificación e responsabilidade. Foi presidente da Academia de Xurisprudencia, do Ateneo de Madrid e deca-

no do Colexio de Abogados da mesma cidade.

Cando se proclamou a República, Dr. Osorio e Gallardo púxose ao servizo dela, anque seguía dicíndose monárquico, e

defendeu ao infortunado Compayns, procesado pol-a revolta ocorrida durante o bienio negro.

Declarada a guerra civil, colocouse de inmediato ao lado do goberno lexítimo e desempeñou os cárgos de embaixador en París, Bruselas e, por último, en Bós Aires, onde permaneceu dende que terminou a desgraciada loita fratricida.

A maneira como D. Anxel se comportou no desterro soamente eloxios mercede. Adicado por inteiro ao traballo, do que necesitaba para vivir, aillouse de intrigas e ambicións e conservou sempre unha liña de conducta intachabel, que pode e debe servir de exemplo aos homes que están chamados a funcións de goberno.

Sentimos de verdade que este home tan cordial, tan puro e tan loitador, aínda preto da súa partida definitiva, non poidera ver realizado o soño de todos os amantes da xustiza, que é o restablecemento da República Española, tan vilmente aseñada e tan cobardemente descoñecida na hora presente.

O primeiro goberno que lle tocou o impoñer a xustiza en España, debe lembrarse de que ten unha deuda sagrada con este gran patriota que acaba de desaparecer para sempre.

A NOSA TERRA, con profunda emoción e sinxeleza, asociase ao door da familia e ao door de todos os bós republicanos e homes de corazón.

Anverso e Reverso da Illa de San Simón

Vos coñecedes perfectamente a Illa de San Simón. Aquela maxestuosidade de paisaxe que embargou máis de unha vegada nosas i-almas a posta do sol, que se escondía nas costas das vilas de San Adrián de Cobres, de Moaña... máis alá de Cangas, lonxe, lonxe, ollando dende a praia de Cesantes.

¡Cántas veces nos outros sentimos o anhelos de mirala por dentro, cando cruzábase a ría! "Vexo Cangas, vexo Vigo, tamén vexo Redondela..." Pois ben, aquela illa paradisíaca, que logo foi — como vos outros sabedes — un dos escenarios das máis refinadas crueldades cometidas polos axentes de ese mundo enxendro da natureza que se chama Franco, pode moi ben compararse con un campo de concentración como o de Belsen ou calqueira outro, nazi.

Eu soio quero irvos relatando o que vivín, porque teño leido, dende que cheguei, moito relacionado co que alí sucede que, é perciso confesalo, non se axusta a realidade.

Fui un testigo presencial que levou parte. Sete anos e tres meses estiven preso e cinco paséinos náquela illa; quixera, pois, darvos a coñecer todo o que aínda permanece en segredo, e que eu puden recoller na miña memoria.

Vou a deixar de lado, oxe, o que sucedeu perante a guerra ci-

vil, porque podía ter unha remota disculpa ou explicación, pra eles: a de que vivíase unhas intres de anormalidade na administración debido ás atencións que ocasionaba o proseguir a loita; pero xa non podo calarme de expor, feitos, dos que me lembro despóis da guerra.

Sucedía esto alí polo ano de mil novecentos cuarenta. Habían chegado os vellos de outras prisións, porque xa a convertían no que eles deran en chamarlle "Hospital Asilo Penitenciario"; entrábase n'un día en que a lancha de Pintos, non chegaba a tempo có as lentexas pedidas a Vigo pra faguer o caldo, único alimento noso e dos "asilados"; o administrador e a superiora — Sor Pilar se chamaba — topábanse n'un apuro, cando acudiu á mente de algún d'eles unha solución: "aínda quedaban as mondas das patacas na cociña, que no día anterior se tiñan pelado"; ien efecto, aquelas mondas, cheirando a podre, misturadas con terra foron servidas como manxar a os presos. A tarde rezouse o rosario, como de costume.

Así era como aqueles homes daban solución a un problema que se presentaba moitas veces, pola carencia de comestibles; así eran atendidos no "asilo" aqueles vellos de sesenta, setenta e astra noventa anos, como eu os ví — lembrome de un que se chamaba Pascasio, era de perto a Vigo e tiña noventa e dous anos — pero... aínda teño moito por decir, meus queridos hirmáns.

Manuel Buxán Rivas.

PASTORELA

Meu corazón campesino
foise camiño do mar;
quería ser mariñeiro
e non sabía remar.

Canso de coller choridas
e de tecer madrigáls
na serra, o meu corazón
baixou cantando pr-o chán,
i'envexoso dos regatos
que ó mar bulindo se van
por vieiros d-ilusion
foise camiño do mar.

Pouco asinado pastor
cuidou poder alindar
as ilusios i-ós ancéios
na longa chaila do mar
deixando fuxilas horas
n-un deleitoso vagar
i-ollando ledas gueivotas
en costate revoar.
Viñeron ventos aleives,
fero ergueuse o temporal,
bateron na miña dorna
as marolas i-ós orzáns.
Coas ilusios afogadas
i-ós ancéios a finar
meu corazón delorido
fuxiu da veira do mar.

Ferido i-amargurado
volveu ó vello fogar
que denantes, deleitoso,
lle dera soségo e paz.
O maino vento da serra
suas dores fixo sandar
i'o sol, en tépedos ráios
deulle lada craridá.

Reviviu meu corazón
e deuse a filosofar:
MELLOR SER AQUI PASTOR
QU-EN TERRA AL-FA

REINAR.

Bós Aires Velino Díaz

O Concurso Literario Anunciado Pol-a Federación de Sociedades Gallegas

Cando xa estaba rematándose de armar o anterior número de A NOSA TERRA, recibimos a nota coas bases do certame de literatura galega, a que publicamos sin o correspondente i-obligado comentario por falla de tempo e de espacio. Hoxe imos a encher ise baldeiro.

E decote máis agradábel poder gabar que verse na obriga de por reparos ou facer censuras. Por elo, escribimos a presente acotación con dobre motivo de lelicia, xa que temos de loubare unha grande iniciativa, e porque ela é crara mostra de como a nosa coledividade vai preocupándose seriamente dos intereses culturais galegos, co que pon de bulto un patriotismo san e asinado.

Certamente, o concurso que orgaiza a Federación de Sociedades Gallegas, non é unha cousa calquera. Ben mirado, é, en todas as partes, eispresión d'un fino senso da galeguidade, que apunta a mesma esencia da nosa cultura, a súa base fundamental: ao idioma. Máis nono fai así coma así, de calquera xeito, ou por vellos canles. Non. A iniciativa que comentamos, ten cióna empurrar o desenrolo idiomático, facéndolle amostarse, na forma e no fondo, coma un instrumento de formación e d'eispresión cultural posto ao día, capaz de recoller, na prosa e no verso, a poesía i-o pensamento ocidentales d-istes intres, e de conquistar o mesmo plano d'aitualidade e de adianto no tocan-

te a propia produción.

Novela, ensaio, teatro e tradución: Velahí os catro aspectos que abrangue o certame. Nos tres primeiros ten de amostarse o idioma galego na súa función creadora de cultura; no derradeiro terá de compulsarse a súa capacidade receptiva: se n'él hai amplitude d-abondo, capacidade de medios eispresivos para recoller i-amostar de xeito cumprido a aitalidade espirotoal: das ideas e das imaxes, que se manifesta nas composicións poéticas dos povos de vangarda.

O CENTRO GALLEGO FAI UN HOMAXE AOS MARTIRES DE CARRAL

O día 27 de abril, no grande vestíbulo do Centro Gallego, foi descuberta pol-as autoridades d-ista entidade unha placa recordatoria do marteiro de Carral.

A importante entidade mutualista soubo, n-iste caso, recoller o sentimento de fondo patriotismo galego que alenta na masa dos seus asociados, e, fidel a él, deixou, no recordo adicado aos caídos en Carral, unha proba de como a colonia galega de Bós Aires rende gratitude e garda as sagras tradicións dos que fai cen anos nos asinalaron o camiño das reivindicacións nacionais i-a fé nos principios que difinican a persoalidade human.

A iniciativa é xurdiamente galeguista; diña de ser suscrita pola máis enxebre entidade galega. E, deixando de lado o éisito que poida acadar, ela quedará coma un moi diño precedente que, sen dúbida algunha, terá de repetirse e de ser fonte e vehículo eficaz da cultura galega.

Por todo elo vaian os nosos parabéns para a Federación, desexando que sea iste paso, dado tan en seguro, devanceiro d'unha longa carreira pol-a roita da galeguidade, na que todos teremos d-atoparnos.

Cabe gabar as autoridades do Centro Gallego por iste homaxe que amostra que, elas comparten a honrosa preocupación dos outros intereses moraes da Nación Galega.

Certamente, os que desempeñan con celo e persoal desinterés as tarefas d'un cárego que soio reporta sacrificios, agrandan os seus mercedamentos cando, lealmente, procuran interpretar os sentimentos dos seus representados, producindo aqueles feitos que as circunstancias fan casi obrigados. E iste é precisamente o caso que hoxe loubamos, e que esperamos ver convertido en iñorma de todas as dereitivas das asociacións galegas.

Lembrando aos Mártires de Carral

No Centro Asturiano

O día 26 de Abril derradeiro cumpriu-se o primeiro centenario do heróico sacrificio dos mártires de Carral, que foron asasinados bárbaramente pola reacción hespañola, ó ser vencidos na loita empeñada polas liberdades de Galicia contra a tiranía de Narváez, persoeiro de Isabela segunda e das castas que, d'aquela como agora, tiranizaban ó povo da península.

Ese mesmo día a colectividade galega de Bós Aires, por medio das suas entidades máis representativas, rendeu fervoroso homaxe á lembranza dos heróicos que caíron n-aquela data, n-un aito que se realizou no salón do "Centro Asturiano" e que contou coa presenza de moita xente deseiosa de manifestar o seu afervoramento do sentimento patriótico e amor a liberdade, que é unha das máis relevantes facetas da nosa personalidade racial.

No proskenio atopábanse, ademais dos oradores, os representantes das entidades galegas organizadoras do aito e d'outras institucións que se adheriron, como tamén distintas personalidades da colectividade. O escenario estaba gañado coas bandeiras d'Arxentina, de Galicia e da República Española.

O aito do comezo coas notas maxestosas do Hino Galego que a xente coreou e escoitou de pé. Despois deuse empezo ós discursos sendo o primeiro o do secretario da Federación de Sociedades Galegas, señor Antón Alonso, quen, despois das verbas explicativas con respecto ó aito, historiou o feito que se conmemoraba con rexeitos conceptos e acendidas palabras de condenación pra os persoeiros e ó réximen que cometeron a feroz matanza dos patriotas que foron asasinados en Carral no 1846. Un alongado aprauso foi tributado ás verbas do señor Alonso.

Seguidamente falou o Dr. Gomersindo Sánchez Guisande que pronunciou un magnífico discurso ategado de auto sentimento, no que fixo gala da súa grande pasión pola liberdade facendo resaltar, con profundos coñecementos da historia, o feito inesquecente e a gloriosa — anque trágica — loita dos revolucionarios galegos do 1846. Trazou o panorama político da Hespaña d'aquelles tempos e as condicións en que se atopaba Galicia baixo

ó réximen de tiranía e de vergonzosa diutadura que non era pra ser soportado polo noso povo, afeito á liberdade, ós heróicos intentos e as grandes loitas en defensa da súa dinidade e dos seus dereitos. O doutor Sánchez Guisande, na súa peza oratoria, fixo resaltar as nosas características raciais e puxo de manifesto a repulsa de todos os galegos polo crime de que foron vítimas os heróicos de Carral. O público fixo ó disertante unha verdadeira ovación.

Logo, Fernando Iglesias (Tacholas) deu lectura ás adhesións recibidas de entidades e personalidades galegas de diferentes lugares do país e d'elas do extranxeiro que a concurrencia recibiu con alborozo.

Despois, a eximia actriz Maruxa Boga, recitou dúas poesías patrióticas galegas que os asistentes ouviron con fonda emoción tendo, pra artista, unha cariñosa manifestación de aprauso.

Como remate do aito, o moi esperado discurso do ministro da República Española, don Alfonso R. Castelao, que foi unha vibrante arenga, unha cálida exposición histórica e doutrinaría en col do feito que se conmemoraba e das proiecións que tiño no desenvolvemento do vivir galego ao traves dos cen anos que pasaron sin menguar en nada as ansias do povo galego nin o seu desexo de liberdade e de xusticia. Rendeu un afervorado tributo á lembranza dos caídos no 1846, describiu a traitoría do noso povo e a fe que Galicia ten nos seus outros destinos e na continuidade da súa historia preña de xurdidos feitos e de grandes ansias.

Fixo referencia ós persoaes civís que, como Antón Faraldo, tiveron relación coa xesta varil dos revolucionarios, puxo de manifesto as circunstancias imperantes hoxe en Galicia e fixo un patriótico chamado a todos os galegos pra que, co nome santo de Galicia por bandeira, se xungan n-unha cruzada redentora que teña por única meta conquistar as liberdades da nosa terra. Tivo acesas verbas de repudio pra diutaduras e fixo resaltar a súa fe nos outros destinos da patria e a esperanza de que axiña seia alumada polo sol eixprendedoroso da liberdade.

A emoción e o patriotismo de Castelao falaban alí por todos os

A Comisión organizadora do acto recordatorio dos Mártires de Carral

galegos. E todos os que ouvimos as verbas do noso líder, renovamos unha promesa.

O público, de pe, saudou ó

gran patriota con alongados aprausos.

Tamén se escoitou a execución de "Negra Sombra" e "Albora-

da". Foi todo un verdadeiro acto de afirmación galega e emocional da recordación dos heróicos do ano 1846.

Centenario da Revolución Galega do Ano 1846

por A. ALONSO RIOS

A obrigada ignoranza da historia de Galiza polo silenciamento nos tratados de historia xeral de Hespaña de canto concerne a vida do noso povo, dos seus feitos culturais tanto coma dos seus movementos sociais e políticos, e pola falla máis ausoluta do ensino da historia galega desde as nosas escolas primarias deica a Universidade e os centros de estudos especiaes, é causa da xeral creenza de que o rexurdimento nacional galego, que hoxe se axita con forza intenteñel, é un feito novo e sin precedentes; chegando algúns a soste que il é unha creación artificiosa dos políticos galeguistas.

Escontra d-unha opinión, tan arredada da verdade histórica, fala con lumiosa claridade a revolución do ano 1846. E, máis que o feito ostensíbel da Revolución, a súa xestación, a súa outa inspiración patriótica e o seu programa de reivindicacións nacionais galegas.

Cúmrese un século d-iste histórico acontecemento, que tivo inicio na cidade de Lugo o día 2 de abril de 1846 e foi trágicamente epilgado cos fusilamentos de Carral, consumados o día 26 do mesmo mes.

Compre distinguir n-iste episodio dous aspectos desemeñantes: o pronunciamento militar, animado por un xeneroso sentimento humano posto ao servizo de outros principios de liberdade

e de xustiza, ategado de anxeios populares e alleo a todo afán de predomnio de clase, condicións todas istas que o diñifican e ennoblecen; e un movemento reivindicadoiro do povo galego encañado a recobrar a súa personalidade política e os seus dereitos tradicionais.

Baixo a primeira d-istas dúas facelas podería considerarse a Revolución do 46 coma un mero eslabón d-isa cadea de revoltas militares tan frecuentes no século pasado; se ben é xusto facer no seu favor algunhas salvedades que a erguen por enriba da vulgar coartelada: a cobiza de poder e de mando, tan característica d-istes movementos, atópase reemplazada polo sincero afán de servir un programa de reivindicacións cidadanas, en cuxo holocausto chégase deica o sagrefizo da propia vida sin claudicacións nin desfalecimentos. Tal é o exemplo que brindan os mártires de Carral. Por elo Solís e os seus compañeiros de infortunio téñense feito acreedores do respecto da posteridade.

Máis o valor fundamental d-iste feito histórico, non está no seu aspecto militar, nin siquiera no seu senso liberal e xusticeiro: no seu idealismo xeral. Non; il radica no seu realismo, peculiar e privativo, cinguido a problemas latexantes do povo galego e enraizados nas súas vellas tradicións. O alcance e sinificación d-aquél movemento non pode atoparse nos feitos de armas, nin na fillación d-istes, senón nos anxeios reivindicadoiros de Galiza, que n-aquelles intres, coma en poucos, "logrou xuntar tantos elementos de forza, tanta razón, tanta xustiza para os seus actos e tan grande necesidade de dar satisfacción a xustas reparacións e lexítimos intereses".

Non se trata d-unha explosión illada, que poidera incubarse no coartel. Era o concretamento de anxeios longamente sentidos e que tiñan antecedentes certos e tan sinificativos coma ser a Asamblea celebrada na cidade de Lugo o ano 1843, na que se chegou a plantexar o problema da independencia de Galiza. Por iso, o contido d-ista revolución ten de avalorarse tomando en conta o que ela ten

de movemento nacional, e apreciando a efectiva asistencia popular con que contou, así coma os actos das súas distintas xuntas de goberno, particularmente os da "Junta Suprema Provisional de Gobierno de Galicia", que funcionou en Compostela tendo por secretario a don Antón Faraldo, encarnación fonda e vibrante do sentimento nacional galego.

"...El pueblo conquistará en esta revolución lo que le han arrebatado los cólicos de los pronunciamientos: PAN Y DE RECHOS. Galicia arrastrando hasta aquí una existencia oprobiosa, convertida en una verdadera colonia de la corte, va a levantarse de su humillación y abatimiento. Esta Junta, amiga sincera del país, se consagrará constantemente a engrandecer el antiguo reino de Galicia, dando provechosa dirección a los numerosos elementos que atesora en su seno, levantando los ciñmientos de un porvenir de gloria. Para conseguirlo se esforzará sin descanso en fomentar intereses materiales, crear costumbres públicas, abrir las fuentes naturales de su riqueza, la agricultura y el comercio, y poner en armonía con la época los hábitos y las ideas que dejó una sociedad decrepita fundada sobre la ignorancia. Despertando el poderoso sentimiento de provincialismo, y encaminando a un solo objeto todos los talentos y todos los esfuerzos, llegará a conquistar Galicia la influencia de que es merecedora, colocándose en el alto lugar a que está llamado el antiguo reino de los suevos. Que la espada de Galicia haga inclinar un sola vez la balanza en que se pesan los destinos de España".

O movemento militar do ano 46 interfiriu o proceso político, económico e social que viñase xestando no seo do povo galego, e arrastrando no seu fracaso, retardando con elo a súa madurez e o seu trunfo.

Como se ve o movemento autonómico de Galiza ten un longo proceso, coma froito d-unha necesidade vital que empurra por romper o encadeamento con que o centrismo uniformista sofoca o natural desenvolvemento da Nación Galega.

O público no intre de iniciarse o aito

HOMENAXE A CASTELAO

Con motivo do seu nomenclamento de ministro no goberno republicano e da súa partida para Franza a ocupar o seu posto, o noso estimadísimo irmán acababa de ser ouxeto dunha cariñosa demostración, que alcanzou brillantez estraordinaria pola calidade dos concurrentes e a sinxeleza do aito.

Consistiu nun "lunch" organizado polo Centro Ourenzano, o Centro Pontevedrés e a Irmandade Galega, que se celebrou nos saloos do Centro primeiramente citado, o día 11 de Maio.

Certamente que moitos houberan desexado para Castelao un gran banquete popular, onde podería recibir a expresión de simpatía de milleiros de concidadáns; pero a falla de tempo para realizalo en debida forma e, sobre todo, a negativa do interesado a unha cousa demasiado espectacular, obrigou á comisión organizadora, de acordo aos anxeos do agasallado, de efectuar unha xuntanza íntima, sin etiquetas nin invitacións especiais, algo que unira soamente a razóns galegas na común aspiración que nos xunge ao noso máximo representante.

A tal efecto, contrariando a costume establecida nestos aitos, non se invitou a ningún oficialmente, para que ningún poidese darse por ofendido si é que non era invitado considerándose con dereito a elo. A única excepción foi a dos membros do Consello de Galicia, señores Alonso Ríos y Elpidio Villaverde, que, como é natural, debían acompañar ao seu presidente.

A eso das oito da noite, as dependencias do Centro Ourenzano fervían de xente. Os homes máis representativos da nosa colectividade atopábanse alí para rendirle homenaxe ao noso querido irmán. Moitas donas habían concurrido tamén para acompañar á dona do festexado, poñendo unha nota amabel no conxunto.

Poucos minutos pasaban das oito cando escomezou a servirse o "lunch". Arredor de quinhentas persoas agolpábanse en torno da mesa tendida no salón principal. A impaciencia notábase en todos os asistentes, que desexaban escoitar as verbas do líder.

Por fin, o Sr. Enrique González abreu o aito, explicando o seu significado e fixo a presentación do Dr. Rey Baltar, que era o encargado de ofrecer a demostración.

CASTELAO rodeado de unha parte do público que concurren a agasallalo

DISCURSO DO DR. REY BALTAR

O doutor Rey Baltar dou comezo ao seu discurso elaltando a figura de Castelao, a quen calificou do "meirande persoero de Galicia". Fixo logo unha breve síntese da súa actuación política dende que foi elixido deputado ás Cortes Constituintes da República pola provincia de Pontevedra, até á súa chegada a esta capital, despois de haber loitado en Hespaña durante a guerra civil e de haber estado en Rusia, Norteamérica e Cuba, sirvindo sempre á República e a Galiza.

Destacou seguidamente o seu nomenclamento de ministro, que non se debeu a ningunha intriga, senon a imposición das forzas de resistencia do interior e ao apoio das sociedades galegas de América.

Eispresou que non era para sentir satisfacción o estado do ambiente internacional; pero que había que ter fe, e Castelao tiña esa fe que se necesita para realizar grandes obras.

Manifestou a continuación que para axudar a Castelao na inmensa tarefa que lle espera en Franza e corresponder, ao mesmo tempo, ao recoñecemento da personalidade de Galiza por parte do goberno de Xiral, era mester que todos os galegos, sin distin-

cións de ideoloxías, se agrupasen arredor d-él, en quen se debería ver non o líder do galeguismo, senon o representante de todos os galegos.

Dirixíndose despois ao homenaxeado, díxolle que se non fora pola outa misión que levaba, os vellos emigrados da Arxentina, renegarían da causa que o obrigaba a deixalos, pois os anos pasados antre nós habían creado uns vínculos tan fortes, que xa non se romperían endexa máis, e que, aquí en adiante, sentirían por él a mesma morriña que por Galiza.

Agregou que os milleiros de amigos que deixa na Arxentina, desinteresadamente o estiman e desinteresadamente desexan o seu trunfo, "que será o trunfo da República para Hespaña e o trunfo da autonomía para Galiza".

Con unha forte aperta a Castelao e outra á súa dona, no nome de todos os amigos, terminou o doutor Rey Baltar o seu patriótico e sentido discurso, que foi repetidamente aplaudido e unánimemente loubado.

FALA D. MARIANO GÓMEZ

A continuación o ex presidente do Tribunal Supremo da República, D. Mariano Gómez, que espontaneamente había concurrido pola simpatía que sinte por Castelao, pronunciou, como sempre un brillante discurso, cheo de emoción, destacando a personalidade do presidente do Consello de Galiza, cuxa recta e limpa conducta era unha garantía para todos.

Fustigou a aitude de certos republicanos, que non saben ou non queren desprenderse de vellos resabios que impiden a unión sinxela dos amantes da República.

Censurou aos que tratan de poñer obstáculos ás autonomía, recoñecidas na Constitución do 31 e que, polo tanto, ningún as debe combater en boa lei.

Adicou un eloxio agarimoso á dona do homenaxeado, poñéndoa como exemplo das diñas compañeiras dos homes que teñen sobre si a responsabilidade da súa actuación pública e finalizou facendo votos polo viaxe de entrambos e polo trunfo da República a fin de formar unha Hespaña grande, onde sen odios nin

rencores, poidan convivir todos os povos diferenciados que a integran.

Aplausos merecidos y entusiastas premiaron o discurso de D. Mariano Gómez.

AGRADECE CASTELAO

O público, que estaba fervendo por escoitar a Castelao, rompeu nunha forte salva de aplausos non ben a súa esgrevia figura destacouse ao fronte.

Con voz de fonda emoción, escomezou Castelao o seu magnífico discurso dicindo que si a súa marcha non estivera aínda un pouco lonxana, él non podería falar naquel intre, porque as bágoas correríanlle polas meixelas e os beizos non acertarían a pronunciar ningunha verba. Tal era o sentimento que lle embargaba ao pensar en tantos amigos como aquí deixa!

Polo demáis, non acaba de darse conta de que é todo un Sr. Ministro, porque él ten a idea daqueles ministros rodeados de lacaios e cheos de carteiras, con automóviles á porta e todas as sinecuras propias do cárrago. Non, él non é nin podería ser un ministro desa clás; él soio se considera un simple membro dun comité revolucionario, e, como tal está disposto a traballar con entusiasmo e incluso a arriscar a súa vida para conseguir a reconquista da República.

"Estou pronto — dixo — anque pareza unha cousa disparada,

tada, a ir a Madrid nun avión, en compañía do goberno, a reclamar o poder que lexítimamente nos pertence, como verdadeiros representantes do povo hespañol".

Engadeu que, por enriba de todo, loitaría polo restablecemento da República, sen reservas nin agachadas, non descoñecendo por elo os seus ideais de toda a súa vida, porque él non concebía unha República sen autonomía, nin autonomía sen República.

Rogou que non o esquecáramos e que lle prestáramos todo o apoio de que sexamos capaces para, desa maneira, poder él actuar con máis firmeza y eficacia, invocando o mandado de todos os galegos, sen excepción algunha.

Manifestou que habendo estudado a fondo os problemas básicos de Galiza considerábase con capacidade suficiente para resolvelos. Por eso o cárrago de ministro do goberno republicano, que él non había buscado, non lle satisfacía por enteiro. O que él anxeaba vivamente, e declarábase con orgullo, era chegar a ser o Presidente de Galiza.

(Aquí a concurrencia, electrizada polas quentes verbas de Castelao tributoulle unha ovación tan entusiasta, que durante un gran rato non se oiron máis que aplausos e vítores ao futuro presidente).

Eisplicou logo que si tanto desexaba ocupar ese outo posto, non era por pura satisfacción persoal ou vanidade pueril, senon para poder levar a cabo a transformación que precisa a tón xa a miña empresa hoberá sido realizada".

Terminou agradecendo o homenaxe que se lle tributaba e que aceptou, non por él, senon por Galiza, a quen él tiña a honra de representar, agregando que nunca esquecería os agasallos recibidos neste gran país e que o seu corazón íbase agora a repartir antre Galiza e a Arxentina.

Durante un longo espazo de tempo foi ruidosamente aplaudido e aclamado Castelao, o home que soupo chegar a i-alma das masas sen adulacións nin baixezas.

E así finou a memorabel festa que ficará con lembranza agarimosa no espírito de todos os que asistiron a ela.

Nosa Terra, a fin de que logre alcanzar o rexurdimento que merece.

"Non me importa — afirmou — que ao termino o meu mandado, me tiren pedras, porque en-

1º DE MAIO

A data tradicional das reivindicacións sociais; a data da afirmación de vontade baril; a data consagrada a crear un orde de diñidade e de xustiza entre os homes e entre os povos, chega iste ano n-un intre ategado de contradicións.

Hoxe hai dúbida en todos: dúbida nos gobernos e dúbida nos povos. Estamos, certamente, perto de grandes acontecementos. Ninguén sabe o que quere: A voz das masas obreiras non foi, n-iste 1º de Maio, unha expresión clara de anxeos definidos, como en días devanceiros. Nin as verbas nin os feitos teñen un ourente que os guíe: todo é confuso, todo é contraposto. Até a lingoaxe non se entende: estamos diante d-unha nova Babel.

Iste 1º de Maio foi un día gris, sin azos, sin fé.

O mundo está quedando as escuras: Morre a chama do ideal. Os homes estamos tracándonos en vermes: somos as larvas d-unha nova humanidade.

Por iso, os obreiros que desfían pola rua, non levan a ollada outa; máis ben ollan cara o chan i-empúrranse uns aos outros porque cada un d-iles ten un pequeniño choio que arranaxare.

Iste é o 1º de Maio de 1946.

O 25 DE MAIO

N-iste mes celebra o povo arxentino a súa grande efemérides nacional, o seu xurdimento a vida política autónoma coa designación da primeira Xunta de Goberno.

Na casa, que hoxe é monumento nacional, o Cabildo aberto celebrado n-aquél chuvioso 25 de Maio do ano 1810, envolto en dobre neboeiro; o do ambiente io da dúbida diante d-un porvir cheo de riscos, fixou con aquí primeiro paso, nun acto de vontade, o camiño da independencia nacional.

A colectividade galega, polas razóns múltiples de coincidencia sentimental e ideolóxica, de convivencia, de fraterno afecto, de encariñamento co país e de avencellamento familiar e social, que nos fan aos galegos agarimar, coma intimamente nosas, as fondas correntes moraes que informan de xeito fundamental e permanente a tradición e o ser da Nación Arxentina; a colectividade galega, repetimos, hoxe, coma decote, vive a celebración d-ista data coa pureza de sentimentos e a grande emoción que fai espertar o amor a Terra onde un naceu.

Do diario de sesións, recibido con retraso, reproducimos o discurso do irmán Alonso Ríos, no que aparece ben as claras o senso cordial e a amplitude de miras que preside o movemento autonomista galego.

El señor PRESIDENTE: La Presidencia concede la palabra al señor Alonso Ríos, a pesar de que no pertenece a ninguno de los grupos de la Cámara.

El señor ALONSO RÍOS: Señores Diputados, no era mi propósito intervenir en este debate. Ciertamente, la declaración ministerial me produjo un efecto tan grato, que yo pensé que en el orden político español entrábamos a hablar el lenguaje de la comprensión. ¡Tanto habíamos luchado para que los españoles pudiéramos entenderse! Tantas veces había escuchado yo, a lo largo de América, a aquellas personas que quieren bien a España y que desean la restauración de la República, al acercarse a los españoles en momentos íntimos, decirnos, después de alguna conversación, como en secreto, como una cosa que se nos confía: ¿Cuándo terminarán por entenderse y unirse los republicanos españoles? Esto lo hemos escuchado en Montevideo de labios del señor Presidente de la República y del Intendente Municipal; lo hemos escuchado en Mendoza; lo hemos escuchado en Chile. Cada vez que nos hemos encontrado con algún amante de España y de la República, siempre el final de la conversación por su parte era éste: ¿Cuándo terminarán los republicanos por unirse para bien de España y de la República? Me agradó tanto, como digo, la declaración ministerial y también la expresión del señor Presidente del Consejo de Ministros, que tanto se apartaba de la tónica declamatoria, que yo creí, y sigo creyendo, todavía, que estábamos iniciando un nuevo período de la historia de España.

En realidad, el Gobierno que se ha formado va a caminar como un carro sobre dos ruedas: una rueda es el Ministerio de Defensa, como entidad que está encargada de la preparación de la resistencia en el interior y también de la preparación de los elementos necesarios para la reconquista; la otra rueda es el Ministerio de Estado, que, con habilidad, incansablemente, ha de multiplicarse para lograr aquellos concursos que son indispensables para reconquistar la República. Esas son las dos ruedas sobre las que va a caminar este carro republicano en el exilio. Nosotros queremos contribuir —¿cómo no vamos a querer contribuir!— a la reconquista de la República. Y de antemano hubimos de declarar que veníamos a dar nuestros votos a cual-

A Verba do Diputado Agrario Galego nas Cortes da República Hespañola Celebradas en México

quier Gobierno que se formara, que representara la voluntad de los españoles para la reconquista de la República, sin que para ello precisáramos declaraciones de ningún género. En el acto conmemorativo del aniversario del plebiscito, celebrado en el Ateneo de Montevideo, yo declaré que aceptábamos cualquier Gobierno, sin ponerle ninguna clase de condiciones, que representara la unión de los republicanos y que mereciera crédito a las democracias y confianza al interior. Con este espíritu, señores Di-

reconquistada la República, los gatuato; lo importante es la reconquista de la República, porque una vez llegos sabremos demostrar si somos capaces de conquistar, dentro de la República, nuestra autonomía. Tengo absoluta confianza en mi pueblo; no necesito que se me firme de antemano un compromiso de papel ojado. Tengo absoluta confianza en la voluntad política de mi pueblo, y sé que cuando, restaurada la República, funcionen de nuevo los sistemas autonómicos de Euzkadi y Cataluña, va a funcionar también la autonomía gallega.

Estoy absolutamente seguro.

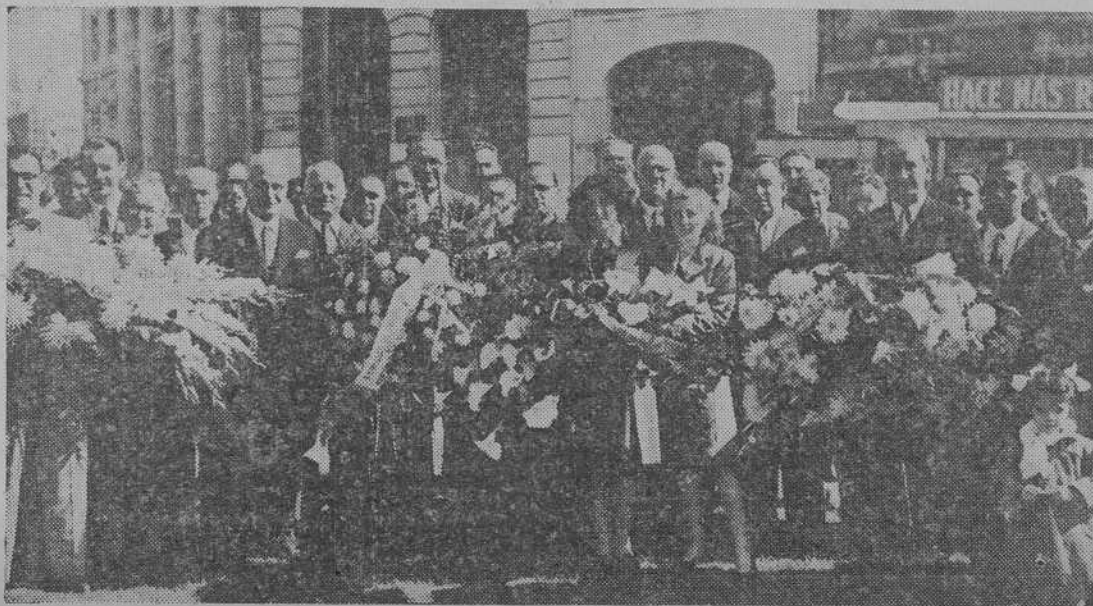
Nosotros venimos aquí a pedir cordialidad, señores Diputados, porque en el interior de Galicia, compañeros socialistas, todos los partidos se entienden perfectamente y todos forman la Alianza Democrática, con exclusión de un solo partido. Ese partido entrará en la Alianza Democrática también, porque en Galicia existe perfecto acuerdo para luchar por la República y por nuestra autonomía. Por eso os pido, señores de la minoría socialista, que no creáis entre nosotros

va a dictaminar. De modo que nada se pierda con constituir la Comisión.

Dicho esto, yo quiero salir al paso de algunas manifestaciones del señor Gomariz, que son principalmente las que me han obligado a tomar parte en este debate. Parece, señores Diputados, que nosotros somos los más peligrosos separatistas de España. Pues bueno es que se sepa en esta Cámara que los gallegos no hemos sido nunca separatistas; que nosotros no representamos un movimiento separatista, que nosotros no consentiremos que se nos separe de España. No seremos castellanizables, seremos siempre gallegos; pero jamás seremos separatistas. (El señor GORDON ORDAS: Yo, leonés y no gallego, afirmo que es cierto, porque conozco y amo a Galicia). Agradezco mucho sus manifestaciones. Galicia no ha sido nunca separatista, y si nosotros, representantes de Galicia, hubiésemos propiciado un movimiento separatista, habríamos sido desleales a la representación que ostentamos, a los que nos dieron sus votos. De modo que quien vea en el deseo, en la aspiración de aprobar el Estatuto una tentativa de separar de España a Galicia... (El señor GOMARIZ: No he dicho eso; no le atribuido esas intenciones a B.S. SS.) Su señoría arrancó aplausos con el tema del separatismo, y yo quiero que conste bien claramente que nosotros no somos separatistas (El señor GOMARIZ: Así lo creo yo.). somos españoles; para ser españoles nos basta ser gallegos. Esta afirmación quería yo traer al debate.

Y ahora os ruego, amigos socialistas —permítidme que os llame así— que forméis con nosotros la Comisión y aumentéis con este acto la cordialidad que entre todos existe en Galicia. No os detengáis ante un precepto reglamentario por una minucia. Con esto solamente queremos reforzar la resistencia en el interior y aunar a nuestros partidos para que luchen por la reconquista de la República. Entendido así, porque noble y sinceramente os lo digo. (Aplausos).

Recordando a Guernica

AS delegacións de GALEUZCA no homaxe a Guernica

Unha moi sinxela, e polo mesmo moi sentida cerimonia, levouse a cabo diante do carballo de Guernica que a coledividade vasca plantou no Paseo L. Alem, moi perto da estatua de Garay.

O día 26 de Abril, representantes dos povos da Península, en particular vascos, galegos e cataláns, foron depositando no campo, arredor do Carballo, ramallos de frores en grande número, e, despois, unha moitadume calada, en aitude de recollimento e de respeto, estivo un longo intre fronte ao albre simbólico, fillo do que presenciou no mesmo día do ano 37 a destrución da cidade histórica pola aviación franquista, da que o Carballo, símbolo das vellas liberdades vascas, se salvou, ficando ergueito coma un motivo de fé i-un canto d'esperanza que pulara cara o

porvenir.

N-un grupo, no que figuraban ao lado do Delegado do Goberno vasco, Dr. Aldasoro, os persoeros de Galiza e Cataluña, chegou con grandes palmas a representación de Galeuzca de Bós Aires, orgaización triangular que encabeza, na América, o movemento reivindicador dos povos hispánicos i-é ardida defensora da estroitura plurinazional do futuro Estado Hespaiol.

Foi un acto de recordación, de irmandade e de fé. Mudos os labios, os corazóns rezaron a súa pregaría e fixeron a súa promesa diante do albre simbólico, que afunde as raíces no chan do pasado i-alonga as polas no aire, cara o mañán, en procura do alem.

NARCISO VIDAL (h)
AGENTE OFICIAL KODAK

- Películas
- Radiográficas
- Accesorios
- Rayos X

PASTEUR 768 Bs. AIRES
U. T. 47 - 4718

putados, nosotros llegamos a esta reunión de las Cortes españolas en el exilio.

Desgraciadamente ya hemos reñido demasiado y es necesario poner a nuestras riñas punto final, porque en el exterior no hay más que una idea que debe guiarnos, que es la idea de la Patria, y un afán que debe movernos, que es la reconquista de la República. Se plantea, señor Presidente y señores Diputados, el problema del Estatuto de mi tierra y yo digo: no tiene importancia que se constituya la Comisión o que se apruebe el Es-

A Coleitividade Vasca Celebrou un Grande Festival

A Beneficio dos Vascos Refuxiados en Francia. Grandeiros contornos adquiriu o festival realizado no Plaza Hotel a beneficio dos vascos refuxiados na Franza. Os asistentes pasaron de seiscientos; estando presentes as representacións diplomáticas de todol-os países hispano-americanos, de EE.UU., Inglaterra, Bélxica e Canadá.

O acto foi amenizado por artistas arxentinos, mexicanos e franceses, e todo íl se destacou coma un modelo de organización, de bon gusto e ton moi distinto.

A eficacia púxo a bulto a recaudación líquida que sobrepasou de \$ 11.000.

Xa se poden dar por satisfeitos os membros do Comité que levou a cabo unha tarefa tan rematadamente ben feita, aos que cabe felicitar con toda xustiza.

y vosotros un abismo que no existe en nuestra tierra.

Nosotros hemos sido colaboradores y amigos cordiales de los socialistas. Séame permitido decir que represento al partido más numeroso de Galicia: a los labradores. Soy el auténtico, el único diputado agrario por Galicia. Pues bien, nosotros pedimos a la minoría socialista que, en un acto de solidaridad con el pueblo gallego, nos acompañe en la constitución de la Comisión especial de Estatutos. Si, por casualidad, la suerte deparara que se encontraran los instrumentos necesarios para dictaminar, que dictamine; si no aparecen, ya se sabe que no

LEA E DIFUNDA

A NOSA TERRA

PERIODICO AUTENTICO

GALEGO, QUE DEFENDE

A AUTONOMIA DE GA-

LIZA

Casa OTERO

Placas Rad'ográficas

Artículos de Calidad ELIOT
Para Farmacias y Hospitales

Agujas y Jeringas Hipodérmicas
Catgut, Guantes, etc. Perfumería

GENERAL URQUIZA 624
U. T. 45, Loria 8273

CASA DURAN

• SOMBREIROS

• CAMISAS

• BONETERIA

• PANTALOS

30 Gral. Bosch 30

U. T. 22 - 440^F

AVELLANEDA (PIÑEIRO)

One-Eleven

EL GRAN CIGARRILLO

AMERICANO

35 cts.

El Bloqueo Comercial de Galicia

POR CASTELAO

Cuando Galicia era el fin de la tierra y su faro de Hércules alumbraba el mar tenebroso, "nunca de antes navegado", bien se comprende que las columnas fenicias de Hércules flanquearan la "puerta del mundo", porque en las aguas del Mediterráneo bullían todas las inquietudes humanas y aquí era el centro de la civilización; pero al ser navegado el Atlántico y haber surgido un mundo nuevo para toda la humanidad, ya no se explica que Galicia siga siendo el Finisterre de los antiguos, el extremus plagas o extrema universi orbis, como decía Idacio en el siglo V. Galicia debía ser, por su situación geográfica, no sólo la puerta de España, sino la puerta de Europa. Y lo sería si estuviese dotada de comunicaciones adecuadas a este objeto. He aquí un tema que mucho preocupa a los gallegos y que yo desearía abordar con extensión; pero, a falta de espacio, me limitaré a descubrir cómo la política centralista de España impidió que Galicia cumpliera su destino natural. Trataré, pues, de demostrar cómo el Estado español fue y sigue siendo separatista de Galicia. Si hay algún pueblo en la Península que ame la vida de relación ese pueblo es Galicia, aunque al ver su aislamiento actual haya mucha gente que crea lo contrario. La culpa de que el "promontorio sacro" de los antiguos siga siendo el fin de la tierra, recae exclusivamente sobre la España centralista. Y vamos a ver si justifico esta acusación.

LOS CAMINOS ANTIGUOS

Si Roma logró atinizarlos —los gallegos somos celtas latinizados—, fue porque, aparte de su cultura superior, supo dotar a Galicia de grandes caminos y puentes, para fortalecer primeramente la unidad de los clanes celtas y someterlos después al genio político y administrativo de sus magistrados. Es verdad que por las vías romanas, que cruzaban nuestro suelo y que nos ligaban a las demás provincias del imperio, entró la cabalgata germana y más tarde la sarracena; pero sin aquellas vías de comunicación no hubieran llegado a Galicia los peregrinos europeos y con ellos el arte la sabiduría y el espíritu que originaron la "civilización occidental". Sólo por los caminos romanos fue posible que Galicia se convirtiera en centro europeo de primer orden. Y así la universalidad de Galicia durante los siglos medievales, que tanto nos enorgullecen, se la debemos a los caminos que Roma supo abrir para su provecho en las provincias sometidas a su soberanía.

Si quisiéramos formar el árbol genealógico de la primera y única unidad espiritual que gozó Europa, nos valdríamos de los caminos que de todas partes del mundo antiguo llegaban a Galicia. Esto lo sabe cualquiera que haya leído a Emile Male o a Kingsley Porter. El árbol simbólico comenzaría por un tronco hispánico, que arranca de Compostela y que se bifurca al llegar a Francia para multiplicarse en infinitas ramas que van a perderse en los confines helados de Europa. En el tronco de este árbol de caminos fue donde se conocieron y comprendieron los diversos pueblos de Europa y allí se formó una conciencia común, que dejó caer sus frutos sobre nuestra tierra y que sirvieron para evitar que España fuese un país africano. También el alma viajera de Europa recogió en Galicia los frutos de nuestro genio nacional. Y todo esto fue posible por la virtud de los caminos romanos.

Dice muy bien el sabio P. Fita: "Galicia fue madre fecunda de la cultura española en la alta Edad Media". Pero esa cultura no hubiese nacido y, por lo tanto, no se hubiera irradiado al resto de España si Roma no nos hubiera dotado de caminos y puentes.

He ahí por qué los gallegos somos unos celtas romanizados, aunque nues-

tras predisposiciones psicológicas no concuerden íntimamente con el genio latino. Y he ahí, asimismo, un ejemplo para los que pretenden asimilarlos por decreto, sin abrir caminos para llegar a nosotros y para que nosotros podamos llegar a ellos.

LOS "CAMINOS REALES"

El imperio castellano-aragonés del Tanto Monta, que nos sometió a un estado de dependencia inolvidable e imperdonable, y su sucesión despotica, que en cuatro siglos de política absorbente no fue capaz de absorbernos, no solamente dejó de construir caminos nuevos en nuestro suelo, sino que cortó los caminos antiguos, por donde Europa había entrado en España.

Una Guía de caminos españoles, para ir desde Madrid "a todas las ciudades y villas más principales de España", publicada el año 1799, contiene el itinerario de Madrid a Santiago de Compostela con la siguiente advertencia: "Camino de rueda hasta Villafraanca del Bierzo". Es decir, que entonces los caminos reales o carreteras se detenían en los límites de Galicia, dejándonos incommunicados con el Centro, siendo Santiago la única ciudad-capital que no iba a Madrid por "camino de rueda". Consta que en 1799 el ministro del rey, Conde de Guzmán, no pudo cruzar en coche a las actuales provincias de Orense y Pontevedra. Hay más; Galicia tuvo necesidad de construir y pagar con su propio dinero el camino real que va desde La Coruña a Madrid, o sea la llamada "carretera del Guadarrama", y el ramal al Ferrol; de modo que una vía de interés general, que en su mayor trayecto pasa por Castilla y es un servicio público, tuvo que pagarla íntegramente nuestro pueblo, si es que quiso comunicarse con la capital de España. En aquel entonces existía la Junta general del Reino de Galicia, con un resto de autonomía administrativa, y sirvió para consumir este exceso de generosidad.

La segunda carretera que se abrió hacia Madrid fue la de Vigo a Villacastín (Ávila), y se hizo mediante un anticipo reintegrable de las provincias por donde pasaba. Zamora cobró sin dificultad, Orense tardó muchos años en recobrar lo que había prestado y Pontevedra, después de sostener un pleito con el Estado y contar con una sentencia favorable del Tribunal Supremo, cobró en 1935; gracias a una generosidad extraordinaria de la República. Es necesario añadir que la carretera de Vigo a Santiago la pagó el Arzobispo Malvar, que por casualidad era gallego. Podemos, pues, decir que España fue separatista de Galicia mucho antes de que existieran gallegos separatistas.

Por falta de comunicaciones terrestres perdió Galicia, en la hora inicial del comercio marítimo, la oportunidad de ser un muelle avanzado de Europa hacia América. Galicia siguió considerada como un Finisterre, como algo que no va a ninguna parte. Es cierto que además cuenta con los mejores puertos naturales de España; pero es que Galicia dista menos de América que ningún otro extremo de Europa y las excelencias otorgadas por a naturaleza, de nada podían valer ante la falta de comunicaciones terrestres, ante la incapacidad del Estado español para comprender su propia conveniencia.

VÍAS Y PUERTOS

Galicia debía ser atendida como base principal del comercio ultramarino; pero si tanto Castilla no se sirvió de los puertos gallegos para absorber las riquezas de su lejano imperio (el monopolio de esta función lo ejerció Sevilla y después Cádiz) no hay duda de que a partir de la emancipación de América y de la libertad de su comercio disminuyó la importancia de los puertos andaluces y surgió la de los gallegos. Cualquiera comprende

que España estaba obligada a estimar la posición geográfica de nuestra tierra, como ruta natural y de privilegio para un nuevo afán de grandeza, y, sobre todo, para servir a una política de decoro y dignidad española. Y para que Galicia pudiera salvarse y salvar a España era preciso dotarla de excelentes obras portuarias con servicios de transportes modernos y comunicaciones, no solamente terrestre, sino también aéreas; pero, principalmente, necesitaba un camino férreo directo a la frontera de Francia, es decir, una nueva vía de europeización un nuevo "camino francés". Y recordamos que, por defender esta tesis frente a la opinión aislacionista de un Gobernador de Primo de Rivera, en el año 1924, fué encarcelado un periodista de Vigo.

Cuando Galicia era un nudo de universalidad, el Atlántico no conducía a ninguna parte. Galicia era un Finisterre. Entonces el Mediterráneo era el mar de la civilización. Y cuando el Atlántico conducía al Nuevo Mundo, Galicia había ya perdido su destino como nación. La política de Castilla en América estaba determinada por una idea de explotación más entendida, y sus puertos eran andaluces en vez de ser gallegos. Pero ahora, cuando América no se deja explotar ni siquiera moralmente, cuando es preciso poner algo más que el gesto heroico o la retórica consular, cuando se necesita mucho trabajo, mucha inteligencia, mucho amor, entonces surge Galicia, como vireno obligado. Ya no es lícito pensar en el vellocino de oro y lo que se logra tendrá que ser por conveniencia mutua y por altos ideales de humanidad. Ahora la fuerte es América, la débil es España. En estas condiciones resulta necio hablar de hispanidad si no se cuenta con Galicia y con los gallegos.

Dice García Martí en su libro "Una punta de Europa": "Galicia puede salvarse y salvar a España sin esfuerzo, sin salir de su posición sentimental. Vuelta hacia el pasado, sintiendo la saudade de sus grandezas pretéritas, que miran hacia el mar Atlántico como una liberación; de espaldas al interior de España, como repulsa contra la esclavitud y la pérdida de la personalidad que el centralismo significó, Galicia puede redimirse y alcanzar la plenitud de la personalidad que tiene derecho".

En fin; Galicia debe mirar a América para servir a la humanidad; pero es preciso que España mire al mundo que ella descubrió a través de Galicia. Nuestra tierra debe ser la puerta monumental de España; pero así como Europa abrió caminos para llegar a Compostela, así América debe abrir caminos en el mar y en el aire para entrar por Galicia en Europa, si es que el viejo continente aún tiene algo que ofrecer al nuevo. Pero la dignidad y decoro de España exigen que Galicia salga de su aislamiento forzoso. Es preciso que Galicia deje de ser un Finisterre.

UNA ANECDOTA

Hace poco tiempo que un personaje español, poco afecto a nuestra peculiar psicología, se encarró con un emigrado gallego que, a fuerza de trabajo y de natural inteligencia, se hizo rico sin dejar de ser modesto y generoso. El personaje español recriminó al emigrado gallego por el separatismo

que de un tiempo a esta parte se viene observando en todo hijo de Galicia. El personaje quiso acoquinar desde su altura al sencillo y honesto emigrado gallego y he ahí lo que éste le respondió:

—Mire usted, señor. Cuando embarqué en Vigo para venir a Buenos Aires, el trasatlántico no podía atracar al muelle y fondeó a mucha distancia. Aquí, en Buenos Aires, sí, atracó a pesar de que este puerto es artificial y de muy costoso sostenimiento. Pues bien; al cabo de treinta años visité mi país natal, que nunca se aparta de mi pensamiento, y el trasatlántico en que fui a lá atracó en todos los muelles de todos los puertos por donde pasamos menos en el de Vigo. Allí tuve que transbordarme a un bote, que me condujo a tierra, siendo aquel puerto natural y maravilloso capaz de transformarse en uno de los mejores del mundo con sólo un pequeño sacrificio del Estado. Y viendo esto, no sé cómo Galicia tiene tanta paciencia.

FERROCARRILES

Para saber de qué modo nos trató el Estado a este respecto, conviene reproducir unas palabras del ilustre pensador gallego don Eloy Luis Anadón: "El sistema ferroviario español parece estar hecho para que Vigo y La Coruña se vean imposibilitados de expandirse y arraigar económicamente dentro del sector peninsular que les corresponde como hinterland, con el avieso propósito de proteger a otros puertos colocados fuera de las corrientes del tráfico mundial y peor dotados para una adaptación natural de la economía española a la europea y a la hispano-americana". Y después de aguijonear a Galicia para que defiendan con tesón sus derechos, dice más adelante: "Estoy seguro de que los que hoy tienen en sus manos el presente y el porvenir de España, han de indignarse con mezcla de sorpresa y asombro contra un pasado que postergó los sagrados intereses del pueblo gallego, convertido en burro de carga para llevar sobre su lomo el peso del presupuesto, con el cual engordaron otros pueblos peninsulares".

Eloy Luis Anadón comparaba las distancias geográficas y por ferrocarril entre los diferentes puertos de la península y los de Galicia respecto a Madrid, para patentizar, con la evidencia de los números, la preterición que sufren los puertos gallegos, especialmente el de Vigo, pues habiendo poca diferencia de distancias naturales, resulta extraordinaria la diferencia de distancias por ferrocarril. Se ve a las claras el perseverante cuidado con que los gobiernos de Madrid mantuvieron el bloqueo comercial de Vigo y La Coruña como puertos de importancia y exportación. Si comparamos los distintos planes o proyectos ferroviarios que se trazaron en el papel para contentar y burlar las aspiraciones legítimas de Galicia, se observa que fueron menguando. El plan antiguo de ferrocarriles para Galicia comprendía un total de 1.513 kilómetros; pero después fué rebajado a 977 por el Consejo Superior de Ferrocarriles. Más tarde el famoso Conde de Guadalhorce redujo la construcción de los caminos de hierro en Galicia a la línea de Zamora-Coruña, pasando por Orense y Santiago, es decir, a unos 500 kilómetros, que es, aproximadamente, la tercera parte de lo que Galicia tenía ya conseguido e incorporado a los viejos planes y proyectos. Todos saben que Galicia es la tierra española que tiene menos ferrocarriles, a pesar de su densidad de población, y que el plan de la dictadura prorrivista no cubría ni con mucho nuestras necesidades vitales. Pues bien; al ad-

venir la República ya se encontraba bastante adelantada la construcción del llamado "ferrocarril gallego", de lo único que nos quedaba, y don Indalecio Prieto, a la sazón ministro de Obras Públicas, quiso paralizar la obra reduciendo a cero todos los planes y proyectos concebidos.

Veamos cómo comenta este hecho don Manuel Portela Valladares: "Somos la región que por su extensión y población posee menos ferrocarriles de España y no hablemos de la escasez de trenes, de su marcha a doce kilómetros por hora, como el que nos comunica con Portugal. Y cuando por fin, a cabo de sesenta años de espera, comienzan las obras de Orense-Zamora, se nos dice, sin ánimo de mofa, seguramente, que las vías férreas pasaron de moda y que Galicia, por su insignificancia económica, no puede sostener esta comunicación. Lo más grave es que, cuando, acudiendo a remediar esta terrible omisión del Estado, las iniciativas y el capital gallegos crean los transportes por carretera, se estima que hay que contentarse y disminuirlos para salvar los ferrocarriles, unos ferrocarriles que no tenemos. Y así se nos condena a quedarnos sin el antiguo y sin el moderno medio de locomoción, a parálisis absoluta. El problema de las comunicaciones de Galicia es diferente del problema del resto de España y sigue ignorándose por el Estado".

RESUMEN

Por fin se inauguró, con charangas y discursos, el insignificante trozo de vía férrea que une a Santiago con La Coruña. ¡No faltaba más que dejara de inaugurarse una obra que ya estaba casi terminada en julio de 1936! Después de todo, este ferrocarril no modifica en nada el bloqueo que sufren los puertos gallegos para favorecer a otros puertos españoles. Pero apostamos cualquier cosa a que Francia no inaugurará jamás a trozo Zamora-Orense ni el de Orense-Santiago, que acortan las distancias de nuestros puertos con Madrid y es el gran regalo que nos había hecho Guadalhorce a cambio de anular todas nuestras legítimas aspiraciones de relación con el centro de España y con Europa. Y pasa de veinte años que tales obras fueron comenzadas!

Nada sabemos del llamado ferrocarril de la costa —ya viejo y anticuado antes de terminarse—. No sabemos que la España de hoy, propulsora del hispanismo totalitario, restableciera el plan de caminos de hierro propiamente gallegos, tales como el de Marín a Ribadeo por Lugo, ni el de Vigo al Orense-Zamora por Arnoya, ni el de La Coruña a Coreubión, etc., etc. Creemos que está prohibido hablar de la vía férrea de Vigo a Hendaya, no pasando por Madrid, porque semejante idea es antipatriótica y separatista... ¡Todo, absolutamente todo, debe pasar por Madrid!

En fin; la prueba de que Galicia sigue siendo un Finisterre, como en los tiempos en que el Atlántico no conducía a ninguna parte, está en que los barcos españoles pasan de largo por delante de los puertos gallegos para que siga comercialmente bloqueado nuestro país y burlada nuestra situación geográfica.

No se trata, no, de una desidia general del Estado español, que descuida sus intereses; trátase de una ofensiva contra los puertos gallegos, conscientemente ejercida, para favorecer a otros pueblos. Y así Galicia, que debía ser una de las puertas principales de Europa, por propio interés de España, es todavía un Finisterre.

(De revista "Galeuzca")

O Derradeiro Número Da Revista Galeuzca

Está xa en venda o número da revista "Galeuzca" correspondente ao mes de abril. N'il figuran traballos de positivo interese encol de problemas vivos que atañen aos distintos povos integrantes do movemento galeuzquiano. Contén editoriais, colaboracións e información. Tres traballos fan referencia a Galicia, a saber: El problema ferroviario en Galicia; Centenario de la Revolución Gallega de 1846 e Un antecedente del federalismo en Galiza.

Pode solicitarse a suscripción a Secretaría da Irmandade. Por \$ 10,— m.n. adquirese dereito aos 12 primeiros números, dos que xa van publicados nove.

O seu TRAXE

O seu SOMBREIRO

A sua CAMISA

A sua ROUPA INTERIOR

MERQUEOS EN:

CELTA

FEDERICO LACROZE 4086
UNHA CASA
ENTEIRAMENTE GALEGA

Francisco Blanco

CIGARRERIA POR MAYOR Y MENOR

Av. SANTA FE 1100

U. T. 41, Plaza 0278

Déspotas insensatos,
Forxá, forzáde grillos;
Pode oprimir o ferro,
Un corpo enfracuecido;
Mais as nobres idéas,
E gloriosos instantos...
Esas... non pode, non o
(duro ferro,
Nin a morte, extingües!
Eduardo PONDAL

A Nosa Terra

(NUESTRA PATRIA)

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO
	Concepción No. 2032
	TARIFA REDUCIDA
	Concepción No. 2727

Año XXX

BÓS AIRES, ABRIL - MAIO 1946

★

Redacción - Administración: Rúa BELGRANO 2186

★

Núm. 447

Estatuto de Galicia APROBADO POL-OS CONCELLOS EN COMPOSTELA

(CONCLUSION)

g) La adaptación y ejecución del régimen de aguas minero-medicinales, y su inspección.

h) Las obras públicas y concesiones de todas clase de interés regional; y la ejecución, previo convenio especial con el Estado, de las comprendidas en el párrafo 6º del artículo 15º de la Constitución que aquél no se reserve.

i) El régimen del transporte por carreteras, caminos vecinales y vías fluviales y la conducción de energía eléctrica, dentro de la Región.

j) La ejecución de los servicios de aviación civil y de radio-difusión, salvo el derecho del Estado a coordinar los medios de comunicación en todo el país e inspeccionar los que Galicia establezca.

k) El régimen de Cooperativas, Mutualidades, Sindicatos, Pósitos, Previsión social, Ahorro y Crédito, salvo lo dispuesto en el Art. 15º de la Constitución.

l) El derecho de expropiación y el de socialización de riquezas naturales y empresas económicas, con sujeción a los apartados 11 y 12 del art. 15º de la Constitución.

m) El desarrollo de las bases mínimas de la legislación sanitaria de Estado.

n) El régimen jurídico de la vivienda.

o) La ejecución de la legislación general sobre Prensa, Asociaciones, reuniones y espectáculos públicos.

p) El establecimiento y ordenación de los servicios de contratación de mercancías y similares, conforme a las normas generales del Código de Comercio.

Art. 15º Con arreglo a los artículos 48º, 49º, y 50º de la Constitución, la Región podrá crear y regir establecimientos de enseñanza de todas clases y grados, cuyos certificados de estudios tendrán validez para obtener los títulos académicos y Enseñanza, especiales del Estado, mediante las pruebas finales y requisitos que el mismo establezca con carácter general.

Corresponde, asimismo, a la Región la adaptación, a las necesidades y conveniencias regionales, de la legislación general relativa a primera y segunda enseñanza y Escuelas normales. En las Escuelas primarias de la Región y en las del Estado, será obligatoria la enseñanza de las lenguas gallega y castellana, y en los Institutos y Escuelas Normales se crearán las asignaturas de Lengua, Literatura, Geografía, e Historia de Galicia.

En los Establecimientos de

tado y en la Universidad Compostelana, la Región podrá sostener o subvencionar cátedras e instituciones de cultura gallega.

Aproposada de la Región, el Gobierno de la República podrá otorgar a la Universidad de Santiago un régimen de autonomía.

Corresponderán, además, a la Región los servicios de Archivos, Bibliotecas y Museos radicados en su territorio.

Art. 16º La Junta de Galicia

y en su nombre uno de los miembros, representará al gobierno central para usar, preventiva y representativamente, de los Cuerpos de Policía y Seguridad del Estado, y corregir las deficiencias en los servicios que les encomiende. En casos graves y apremiantes de desorden público, la Junta de Galicia podrá suspender las garantías de los derechos individuales, sólo en el territorio y por el tiempo que se

consideren precisos para establecer la normalidad, dando cuenta inmediata al Gobierno de la República.

La representación a que se refiere el párrafo anterior, cesará, temporalmente, bien a petición de la Junta o cuando el Gobierno de la República lo considere conveniente.

Corresponde, íntegramente, a la Región la coordinación y perfeccionamiento de los servicios

de Policía urbana y rural.

Art. 17º Queda a cargo de la Región gallega la organización de todos los servicios que la legislación social del Estado haya establecido, o establezca, para ejecutar sus preceptos, sin perjuicio de la inspección del Gobierno. A tal fin, el Estado puede, además, designar en cualquier momento, los delegados que estime necesarios.

¡Viva Farruco Primeiro!

No Parlamento hespañol,
un parlamento "mucamo",
sin duda a causa do alcohol,
ou por adular ao amo,
berrou un gran lengüeteiro:
¡Viva Farruco Primeiro!

¡Cánto descendeu o trono
de Fernando e de Isabel!
Agora calquera mono
aspira a sentarse nél.
Así dixo o lengüeteiro:
¡Viva Farruco Primeiro!

¡Ou, manes do Campeador,
de Alba e do Gran Capitán!
¿Teríades por señor
a ese miserabel can?
¿Berraría un cabaleiro:
Viva Farruco Primeiro?

En cambio, a raza porcuna
foza e gruñe de contento,
pois non é pouca fortuna
o ter, en todo momento,
como rei a un compañeiro.
¡Viva Farruco Primeiro!

I en fraternal adhesión,
por colecta nacional,
regalarálle un bastón,
un bastón de mariscal,
que ostentará este letreiro:
¡Viva Farruco Primeiro!

Axiña o Pazo de Ourense,
cos seus novos cortesáns,
será decididamente
unha feira de marráns,
un monumental chiqueiro.
¡Viva Farruco Primeiro!

Os Madriles, desta sorte,
perderán seu rango vello.
Veremos a anterga Corte
convertida nun cortello.
¡Qué lle importa ao lengüeteiro!
¡Viva Farruco Primeiro!

Eu xa non sei si chorar
ou si fartarme de rir.
O mellor será esperar
que veña o que ten que vir.
Mentras, berre o lengüeteiro:
¡Viva Farruco Primeiro!

A ese rei de paco-tilla
xa lle chegará o seu fin.
Xa lle daremos morcilla
no tallo do matachín.
Berre, berre o lengüeteiro:
¡Viva Farruco Primeiro!

E cando brile ese día,
grorioso día da esquerda
pra coroa, a porfía,
non andará a xente lerdá,
con coroa de... ¡loureiro!
¡Viva Farruco Primeiro!

VERDUGUILLO.

Irmandade Galega

BELGRANO 2186

U. T. 47 (Cuyo) 7064

SOLICITUDE D'INGRESO

Buenos Aires, ... de 1945

O socio que subscribe, presenta ao Sr. ...
domiciliado na rúa ... No ...
de estado civil ... de profesión ...
de nacionalidade ... nado no pobo de ...
... concello ...
provincia ... o día ...
de ... do ano ... , quen coñece
os estatutos da Irmandade e desexa ser inscrito como socio.

Firma do proponente

Firma do proposto

GRANDES PROPORCIONES CONQUERIRA A CELEBRACION DO 10 ANIVERSARIO DO PLEBISCITO GALEGO

FARASE ENTREGA DUNHA GRANDE BANDEIRA
GALEGA, ARTISTICAMENTE BORDADA, AO PRE-
SIDENTE DO CONSELLO DE GALIZA E MINISTRO
DO GOBERNO REPUBLICANO, DR. CASTELAO

CONCURRIRAN DELEGACIONES DE CHILE, URUGUAI,
MENDOZA, ROSARIO, NECOCHEA, LA PLATA, COR-
DOBA, Etc., E FARANSE REPRESENTAR AS ORGANI-
ZACIONES DO INTERIOR DE GALIZA, DE MEXICO,
CUBA, O BRASIL, PUERTO RICO E VENEZUELA

GRANDE ACTO DE AFIRMACION PATRIOTICA O DIA
28 DE XUNIO NO CENTRO ASTURIANO

REUNION DA NOSA COLECTIVIDADE NO SALON
"BABILONIA", O DOMINGO 30 DE XUNIO, NUNHA
COMIDA GRANDEIRA, FRATERNAL E AUSPICOSA

Niste ano será celebrada de xeito estraordinario a data do Plebiscito Galego. Cúmplense dez anos d'aquél feito grorioso que dou forma legal ao dereito natural da Nación Galega. A nosa Terra aínda sigue asoballada, hoxe máis que nunca. Non embargantes, o noso povo non deixa esmorecer os seus patrióticos anceios, denantes, ao contrario, cada día que pasa é máis viva a sua fé e máis forte a sua vontade de soerguer a persoalidade nacional e conquistar a máis cumprida liberdade da Terra.

No interior trabállase arreo sin reparar en perigos, enfrentando todas as persecucións. As organizacións esparéxense por todol-os rincóns ao ancho e ao longo de toda a Terra, e van fora, por Europa e por América, buscando vencellos e axudas e artellándose no movemento xeral que procura o restablecemento da República.

Na emigración avívase a conciencia da responsabilidade patriótica e os galegos, individual e coeitivamente, móvense e producen actos cada día máis significativos e máis grandiosos, indicadores da sua vontade nacional e da sua potencia posta en marcha.

O ano derradeiro produxéronse os feitos, que alcanzaron proporcións de acontecemento, con que se celebrou o 9º aniversario do Plebiscito na cidade de Montevideo. Despois, pol-as Cortes republicanas celebradas en México e pol-o Goberno do señor Xiral, foi cumplidamente recoñecida a persoalidade de Galiza i-o seu dereito autonómico. Hoxe é a colectividade galega de Bós Aires e Avellaneda, representada pol-a Federación de Sociedades Gallegas, o Centro Gallego de Avellaneda, os Centros Provinciales Orensano, Lucense, Pontevedrés e Coruñes, e a Irmandade Galega, a que vai a por de bulto, con feitos pleos de emoción, o sentir e as ansias que todol-os galegos acochamos no máis íntimo do noso ser; o sentir e as ansias que nos xuntan e nos moven para procurar a liberdade da nosa Terra, o dereito de Galiza a vivir a sua vida, de gobernarse a si mesma e de desenrolar a sua propia cultura.

Bós Aires, vai sentir iste ano o latexar, forte, incontentíbel, dos corazóns galegos, que, ardidos de amor a Terra, pulan por crebar as cadeas que a coutan i-afo-gan.